

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 596/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 79 Er 770/2012 zo 7. marca 2019, uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6 CoE 18/2019 z 29. októbra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Oboer 8/2021 z 27. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 25. novembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv vyplývajúcich zo smernice Rady 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 79 Er 770/2012 zo 7. marca 2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 CoE 18/2019 z 29. októbra 2019 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Oboer 8/2021 z 27. júla 2021 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovateľ žiadal v petite ústavnej sťažnosti zrušiť napadnuté uznesenia krajského súdu i najvyššieho súdu a zastaviť exekúciu vedenú na „*Exekútorskom úrade* [REDAKOVANÉ] pod Ex 2144/2019, vedenú na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 79Er/770/2012“.

Zároveň žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur od krajského súdu a v sume 3 000 eur od najvyššieho súdu, ako aj náhradu trov konania v sume

450 eur. Napokon sťažovateľ žiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, čo odôvodnil zamietavým rozhodnutím Centra právnej pomoci.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej doplnenia a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ má postavenie povinného v prebiehajúcom exekučnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 79 Er 770/2012. Exekučným titulom je rozsudok okresného súdu č. k. 19 Cb 121/2008-119 z 25. marca 2011 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 7 Cob 64/2011-138 z 27. marca 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. júna 2011 vo vzťahu k povinnosti zaplatiť sumu 2 123,31 eur s 29,99 % úrokom ročne a 28. mája 2012 vo vzťahu k povinnosti nahradiť trovy konania. Právnym titulom dlžnej sumy bola zmluva o úvere, ktorú sťažovateľ uzavrel so žalobcom (bankou).

3. Sťažovateľ v začatom exekučnom konaní podal okresnému súde 22. mája 2018 návrh na zastavenie exekúcie a odôvodnil ho tým, že exekučný titul je v rozpore so zákonom, keďže ním bol žalobcovi priznaný úrok vo výške 29,99 % ročne, čo je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá spôsobuje neplatnosť úverovej zmluvy. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľa zamietol. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že exekučné konanie je vedené na podklade právoplatného a vykonateľného exekučného titulu – rozhodnutia súdu, ktorým je exekučný súd viazaný, a nie je v jeho kompetencii toto rozhodnutie posudzovať. Uznesenie okresného súdu potvrdil uznesením krajský súd, v ktorom sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožnil.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd rozhodol uznesením č. k. 1 Oboer 8/2021 z 27. júla 2021 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol. Odmietnutie dovolania najvyšší súd odôvodnil absenciou povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní (§ 429 ods. 1 CSP).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predovšetkým nesúhlasí s napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a ani krajského súdu, exekúciu vedenú proti nemu považuje za nezákonnú. Sťažovateľ namieta, že okresný súd mal vyhovieť námietkam proti exekúcii, pretože mal hájiť jeho záujmy ako spotrebiteľa a mal protizákonnú exekúciu zastaviť. Okresný súd mal v zmysle Exekučného poriadku exekúciu zastaviť, keďže exekučný titul je v dôsledku neprijateľných zmluvných podmienok nevykonateľný.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Jadrom ústavnej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s exekúciou vedenou proti jeho osobe. Podľa jeho názoru okresný súd a krajský súd napadnutými rozhodnutiami, ktorými zamietli jeho návrh na zastavenie exekúcie, porušili jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

7. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ako z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

9. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

10. Pokiaľ ide o prieskum napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ústavný súd dáva do sťažovateľovej pozornosti poslednú vetu § 124 zákona o ústavnom súde, v ktorej sa uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

12. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa. Sťažovateľ dovolaním napadol uznesenie krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Sťažovateľ podal dovolanie bez povinného právneho zastúpenia (a niekoľkokrát toto dopĺňal), hoci bol o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania riadne poučený v rámci odvolacieho konania. Na tejto skutočnosti najvyšší súd založil svoje rozhodnutie a súčasne poukázal, že sťažovateľ nespĺnil ani zákonnú výnimku z povinného právneho zastúpenia, a dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

13. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). Neprípustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok

nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018, II. ÚS 442/2019).

14. V prípade sťažovateľa nemožno hovoriť o riadnom vyčerpaní opravného prostriedku, a preto nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítať od momentu, keď bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie najvyššieho súdu, ale od momentu, keď napadnuté uznesenie krajského súdu (uznesenie o odvolaní) nadobudlo právoplatnosť.

15. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 18. decembra 2019. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súde doručená 25. novembra 2021, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

III.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

17. Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ v petite (rozdelenom do dvoch častí) ústavnej sťažnosti síce požadoval aj vyslovenie porušenia práv vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu a jeho zrušenie, no v ústavnej sťažnosti absentuje ústavnoprávne relevantné odôvodnenie takejto požiadavky. Sťažovateľ svoju nespokojnosť a výhrady smeroval predovšetkým proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu.

Z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti (proti uzneseniu najvyššieho súdu) je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

Túto časť ústavnej sťažnosti je preto potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.4. K návrhu na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

18. Napokon sa ústavný súd vysporiadal aj so žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti výslovne formuloval.

19. Z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú jeho majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Všetky tri uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, ústavná sťažnosť má náležitosti ustanovené zákonom,

nie je podaná zjavne neoprávnenou osobou, nie je neprípustná, oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

20. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z výsledku posúdenia ústavnej sťažnosti ústavným súdom je zrejmé, že vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre oneskorenosť a nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku).

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite (finančné zadostučinenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu